

Kurdîya Akademîk

I

Kurdîya akademîk,¹ ne akademîk e û li akademîyan nehatîye çêkirin.

II

Vê Kurdîyê, piştî xwe daye zimanê serdestan û ji wergerê dermale dibe.

III

Kurdîya akademîk ji dêvla ku bibêje, “Mala te ava, Xwedê ji te razî be, Xwedê xêra te mezin bike.”, hew dibêje, “Spas!”. “Siba te bi xêr!” li cem wê “Roj baş!” e, “Li ser meselê...” li cem wê bûye, “Wek mînak!”. “Saet” a wê tune ye, “Demjimêr” a wê he ye, “Ket serê min, kêfa min jê ra hat, li dilê min rûnişt, li gor dilê min e...” li cem wê peyda nabe, ji dêvla van gotinan hew dibêje, “Min eciband.”

IV

Bi xêra Kurdîya akademîk, gellek Kurd navê mehan an nizanin an jî şaş dikin.

V

Kurdîya akademîk, “12” saetên din jî li me zêde kirine, êdî di saet “17.00’an” da tarî dikeve erdê.

VI

Gellek pirtûkên edebîyata modern û pirtûkên dersan bi vî zimanê akademîk hatine lêkirin û nivîskarên wan jî nema dizanin çi dibêjin.

VII

Hinek Kurd, wextê çav bi vê Kurdîya akademîk dixin, dibêjin qey ew bi tiştêkî nizanin, zimanê dê û bavê wan, reş dibe li ber çavên wan.

VIII

Xanimêk tê sazîyekê, bi Tirkî dibêje, “Kürtçe öğrenmek için geldim.”² Sekretera sazîyê jê ra dibêje, “Ma tu bi Kurmancî nizanî?” Vedigere dibêje, “Na, nizanîm!” Sekreter dibêje, “Wa ye tu bi Kurmancî diaxivî!” Fedî dike û dibêje, “Ez bi Kurmancî dizanîm, lê bi ya akademîk nizanîm!”

IX

Bi kelepura xwe nizane, dibêje tirt û peyveka nû çêdike. Paşê mêze dike wa ye li şûna wê peyvê, peyveka din he ye di ferhengal kal û pîran da. Dê çi xwelîyê li serê wê peyva xwe ya beravêtî bike?

¹ Ev awa, hemû zaravayan dihewîne; lê di vê nivîsê da bêtir nimûneyên Kurmanciyê he ne.

² “Ez ji bo fêrê Kurdî bibim, hatim sazîyê.”

X

Kal û pîrên me, wextê li televîzyonên me temaşe dikin gellek caran dibêjin, “Ev qala çi dike gidî!”
Bi xêra dîmenan piçekî bi ber meseleyan dikevin.

XI

Ji dêya xwe hînê Kurmancî bûye, hatîye bajaran nûçeyan çêdike lê dîya wî, ji nûçeyên wî fam nake!

XII

Kal û pîrên me ji xwendinê man, ji gotinê neman. Ê me, em ji xwendinê neman lê ji gotinê man.
Loma ev bela hat serê me.

XIII

Ji tîrsa Kurdîya akademîk, hinek Kurd newêrin bi Kurdî biaxivin.

XIV

Kurdîya akademîk, mirîşka ziraetê ye; Kurdîya gewr, mirîşka gundan e.

XV

Kurdîya akademîk, nikare bistre.

XVI

Eger hûn nûçeyan bi wî zimanê akademîk bixwînin, erebe ji dêvla ku “Li bin guhên hev bikevin, li hevdu biqelibin.” dê “Bi hev bikevin.”³ Dewlet ji dêvla ku “Darê zilmê hilde...”⁴ dê “Xwe li zilmê tazî bike...”⁵ Yek ji dêvla ku bibêje, “Em ê bibînin bê kî berx e kî beran e.”⁶ dê bibêje, “Em ê bibînin bê kî wê kê bîne çokan.”⁷ Yek ji dêvla ku bibêje, “Ew mêvan in, em malxwê ne.” dê bibêje, “Li ser vê xakê em xandar, hûn rêwî ne.”⁸

XVII

Tu rabî bi vê zimanê akademîk pirsan ji dengbêjekî bikî û ji bo xwe bide nasîn jê ra bibêjî, “Fadilê Kufragî kî ye?” Dengbêjê me jî dê li te vegeirîne û bibêje, “Fadilê Kufragî ez im...”⁹ û pê da here.

XVIII

Wek ku ev gotina Cegerxwînî li ser van rojan be,

“Zimanê me xoş û xeroş û ciwan
Eger baş bizanî tu nakî zîyan.”¹⁰

Bahoz Baran

³ Ji nûçeyeka Rûdawê: <http://rudaw.net/kurmanci/kurdistan/1508201621>

⁴ Ji ber ku werger yekser ji Tirkî tên kirin, wergêr nema dikarin gotina xwe li gor hiş û aqilê Kurdî saz bikin.

⁵ Ji nûçeyeka Jînhayê: <http://jinhanews.com/kr/HEMU-NUCE/content/view/60106>

⁶ Hinek awayên din ên vê gotinê jî he ne: “Em ê bibînin bê kî kabok li kê difisîne.” “Em ê bibînin bê kî ji kê ra mil datîne.”

⁷ Ji nûçeyeka Sputnik Newsê: <https://krd.sputniknews.com/rojhilatanavin/201601121622217-duran-kalkan-pkk-daxuyani/>

⁸ Ji nûçeyeka Dîhayê: <http://www.diclehaber.com/news/content/view/506897?from=1510667103>

⁹ Ji Dengbêj Fadilê Kufragî, Destan û Çîrokên Kurdî, Amd: Hogir Berbir, Enstituya Kurdî ya Amedê, 2007, rpl. 8.

¹⁰ Cegerxwîn, Zend-Avista, Weşanên Avestayê, 2002, rpl. 55